

Výklad evanjelia na Veľkonočnú nedeľu;

Jn 20, 1 - 10

Ráno prvého dňa v týždni, ešte za tmy, prišla Mária Magdaléna k hrobu a videla, že kameň je od hrobu odvalený. Bežala teda a prišla k Šimonovi Petrovi a k inému učeníkovi, ktorého mal Ježiš tak rád, a povedala im: „Odniesli Pána z hrobu a nevieme, kde ho položili.“ (Jn 20, 1-2)

V dnešnom úryvku evanjelia stretneme tri osobnosti. Sú to ľudia, ktorí boli vo veľmi úzkom vzťahu s Ježišom počas jeho života. On im zmenil život. Mnohí vedeli, že je Ježiš je výnimočný človek a predsa jeho život sa zakončil veľmi dramaticky: bol popravený držiteľmi moci svetskej a aj duchovnej. Výnimočnosť Ježiša sa avšak dotkla iným spôsobom tých, ktorí boli jeho priateľmi. Aj v Galileji, či v Jeruzaleme boli mnohé osoby, ktoré ho obdivovali pre jeho čestnosť, gestá lásky, poslanstvo lásky a vznešenej morálky. Tieto zástupy boli určite veľmi smutné, keď sa dopočuli o Ježišovej smrti. Obdivovali Ježiša, lenže ich obdiv je niečo úplne odlišné od lásky a priateľstva našich troch hrdinov. Len skupina učeníkov a rovnako aj žien ktoré ho nasledovali sa skutočne zamilovali do neho v tej miere, že boli ochotní svoj život zmeniť.

Dnešný úryvok evanjelia predstavuje troch z nich. Netreba sa čudovať nad otázkami ktoré kladú. Milujú Ježiša a pýtajú sa: „*Je možné, že tak hlboký vzťah, ktorý sme si vytvorili s Ježišom by sa mohol navždy skončiť? Môže smrť ukončiť lásku?*“

Už iba v úvodných dvoch veršoch sme **tri krát** počuli slovo **hrob** a budeme ho počuť ešte ďalšie štyri razy. Hebrejsky sa hrob povie „spomienka“. Vskutku, keď sa ide na hrob, tak nevyhnutie sa spomína na osobu, ktorá nás zanechala. Čo zostane z tejto osoby ktorú sme milovali: Len spomienka? Aj my sme pozvaní konfrontovať sa s našimi tromi hrdinami, aby sme zistili, či naša láska k Ježišovi z Nazareta je taká ako ich. Ak naša láska je taká istá, nemôžeme si neklásť rovnaké otázky a pýtať sa: „*Kde skončil Ježiš z Nazaretu?*“ Teda - zaujíma ma, či je živý, alebo navždy mŕtvy?

Prvá osoba ktorú si všimneme je **Magdaléna**. Prichádza k hrobu „ešte za tmy“. Avšak úryvok začína známkami *svitania*, lebo sa začína *nový deň*; ale následne evanjelista dodáva, že bola ešte *tma*. Tma má symbolický význam: je to tma, ktorá nastala už vtedy keď Judáš odišiel z večeradla. Táto hra medzi svetlom a tmou je avšak už v úvode Jánovho evanjelia. „*Pravé svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, prišlo na svet. .. A svetlo vo tmách svieti, a tmy ho neprijali.*“ A neskôr pri rozhovore s Nikodémom hovorí: „*Svetlo prišlo na svet, a ľudia milovali tmu viac ako svetlo, lebo ich skutky boli zlé. Ved' každý, kto zle robí, nenávidí svetlo a nejde na svetlo, aby jeho skutky neboli odhalené. Ale kto koná pravdu, ide na svetlo, aby bolo vidieť, že svoje skutky koná v Bohu*“ (Jn 3, 19-21) a neskôr Ježiš povie: „*Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude chodiť vo tmách, ale bude mať svetlo života.*“ (Jn 8, 12) Hľa, tu je význam *tmy*, ktorá je ešte stále je vo svete, ale už prichádza veľkonočné ráno. Tma má aj význam nepokoja, ktorý by sme mohli vnímať vo vnútri Magdalény. Ona sa pýta:

„Prečo musí skončiť vzťah lásky?“ Hľa, vo Veľkonočné ráno táto tma sa začína tratiť a vychádza svetlo v ktorom sa dá **vidieť**.

Sloveso vidieť – najdôležitejšie slovo dnešného úryvku. Je dôležité čo vidia naše tri postavy, keď prídu ku hrobu. V slovenčine máme len jeden význam slovesa vidieť, ale v gréčtine sú tri rôzne slovesá „vidieť“, ktoré dobre vykresľujú rozdiely vznikajúce pri zobrazovaní resp. vízii cieľa. Rôzne sú teda aj slovesá „vidieť“ ktoré opisujú skúsenosť toho, čo vidia pri prázdnom hrobe naše tri osobnosti.

Čo vidí Magdaléna? Gréčtina použije sloveso: „blepo“ – vidieť, pozorovať. Príde ku hrobu a vidí pohľadom hmotnú realitu – teda to, čo vidia všetci: Kameň je odvalený od hrobu. Je to historický fakt. Nieкто ho odvalil, ale Magdaléna nevie kto. Je to konkrétny fakt, ktorý nikto nespochybňuje. Dokonca ani nepriatelia Ježiša nikdy nespochybnili tento fakt: „*Kameň je odvalený a telo Ježiša v hrobe nie je*“. Interpretácia tohto faktu však môže byť rôzna. Magdaléna predstavuje priateľov Ježiša. Priateľ je ten, kto zdieľal život s Ježišom, kto konfrontoval svoje rozhodnutia veľmi dôkladne s jeho názormi a nerezignuje vo svojom najhlbšom vnútri, keď sa Ježiš stratí. Mária z Magdaly hovorí: „*Bez neho môj život nemá zmysel. Nemôžem urobiť nič bez neho.*“ Ak nemáme v sebe tú istú vášeň, znamená to, že náš vzťah s Kristom je oveľa povrchnejší a okrajový. Za dôležité pokladáme iné osoby, či veci, ktoré nás naozaj zaujímajú a podľa nich sa rozhodujeme. Môžem povedať: „Ak Ježiš s ktorým som zviazal svoj život, nie je živý – môj život nemá zmysel?“

Pre Máriu Magdalénu to tak bolo. Čo robí? Beží. Počas soboty bolo všetko zastavené. Teraz sa začína pohyb. Magdaléna beží a beží za Petrom, ktorý bol priateľ Ježiša a Jánom ktorého miloval. Láska ku Kristovi sa nedá žiť individualisticky. Magdaléna nám hovorí, že Kristova láska prináleží celej komunite. Nehľadá sama pre seba odpovede na jej otázku o zmysle života. Hľadá to spoločne s bratmi. Magdaléna dá svoj príspevok do tohto hľadania a povie to, čo videla. Je to prvá interpretácia, ktorú všetci môžu overiť. Magdaléna v tomto okamihu odchádza zo scény. Ako reaguje Peter na slová Magdalény?

Peter a ten druhý učeník sa zobrali a išli k hrobu. Bežali obaja, ale ten druhý učeník bežal rýchlejšie, predbehol Petra a prišiel k hrobu prvý. Nahol sa a videl tam položené plachty; dnu však nevkróčil.

Po Magdaléne bežia k hrobu ďalší dvaja učeníci. Prvého spoznáваме veľmi dobre, je to Peter. Druhý učeník nemá svoje meno. Tradícia ho identifikuje s Jánom, ktorý napísal celé evanjelium a z dôvodu pokory sa nechcel menovať. Nemáme pochybnosti že je to on, ale v evanjeliu to môžeme nechať aj tak bez mena, pretože takto nás evanjelista pozýva vložiť svoje meno do evanjelia a porovnať svoju lásku s láskou toho apoštola ktorého Ježiš miloval.

V evanjeliu sv. Jána je často opisovaný aj vzťah medzi Jánom a Petrom. Hovorí o ňom už pri krste v Jordáne¹ a potom pri poslednej večeri, keď Ježiš hovorí že jeden ho zradí. Peter nevie

¹ Tí dvaja učeníci počuli, čo hovorí, a išli za Ježišom. Ježiš sa obrátil a keď videl, že idú za ním, opýtal sa ich: „Čo hľadáte?“ Oni mu povedali: „Rabbi - čo v preklade znamená: Učiteľ -, kde bývaš?“ Odpovedal im: „Poďte a uvidíte!“

kto to bude a pýta sa učeníka ktorého Ježiš miluje: „*Kto to je?*“. Peter to nevie to odhaliť, ale učeník ktorého Ježiš miloval to schopný je. Vie odhaliť toho, kto stojí na strane Majstra a kto je v opozícii *Nového človeka* a *Nový svet*. Potom neskôr taktiež počas utrpenia Ježiša neznámy učeník ide do domu veľkňaza. Aj Peter sa pokúša nasledovať Majstra, ale potom ho zaprie. Učeník ktorého Ježiš miluje, má odvahu byť prítomný so svojim Majstrom nielen vtedy keď mu všetci tleskajú, ale aj vtedy, keď začína byť odmietaný. Je to veľmi aktuálne poslanstvo pre dnešnú dobu – byť zamilovaný do Ježiša aj keď Majster už nie je obľúbený v masách, ale aj tak zostať stále verný tejto láske. Nuž a nakoniec Kalvária. Peter tam nie je, ale je tam učeník, ktorého Ježiš miloval. Hovorí sa, že ani Ján tam nie je. Ján akoby zmizol spolu so všetkými ostatnými. Na kalvárii, tam kde sa daruje naplno život Krista z lásky k človeku, tam prichádza len ten učeník, ktorého Ježiš miluje. Ďalej vidíme dnešný úryvok v ktorom milovaný učeník (na rozdiel od Petra) prichádza k hrobu prvý. Neskôr pri Tiberiadskom jazere milovaný učeník rozoznáva Vzkrieseného skôr ako Peter a hovorí mu: „*To je Pán*“. Nakoniec, keď Ježiš hovorí Petrovi: „*Nasleduj ma*“, Peter sa pozrie na toho učeníka ktorého Ježiš miluje, pretože vie, že je to aj tento učeník, podľa ktorého musí modelovať svoj vzťah s Pánom.

Kto teda reprezentuje autentického učeníka? Čo robí keď prichádza k hrobu? Nahol sa a **pozoruje**. Opäť rovnaké sloveso vidieť, ktoré bolo použité pri Márii Magdaléne. Pozoruje hmotné veci a nič viac. Vidí plachty, ale dnu nevošiel. Text hovorí, že tento učeník videl položené plachty – grécke sloveso hovorí „spľasnuté“ plachty. Teda v takej istej polohe ako keď boli na tele Ježiša, ale mŕtve telo tam nebolo a preto boli akoby spľasnuté. Tieto plachty boli ešte stále nasiaknuté vôňou voňavých olejov, ktoré doniesli Nikodém a Jozef z Arimatey: „*Prišiel aj Nikodém, ten, čo bol kedysi u neho v noci. Priniesol asi sto libier zmesi myrhy s aloou. Vzali Ježišovo telo a zavinuli ho do plátna s voňavými olejmi, ako je u Židov zvykom pochovávať.*“ Sto libier oleja je asi 33 kg - to je obrovské množstvo. Evanjelista spoznáva, že títo učeníci ktorí milovali Ježiša rozpoznali Ježiša ako ženícha (symboly plachty a vône), ktorý daroval život až tak, že dal seba samého. Učeník videl znamenia smrti, nevstúpil dnum ale čaká na Petra. Veľmi pekne sa to dá chápať v zmysle života spoločenstva Cirkvi. Výzva pre všetky časy je práve v tom udržať spolu rôzne osoby a ich rôzne temperamenty. Niektorí miluje viac a uteká rýchlejšie iní prichádzajú neskôr. Ale vedia sa navzájom rešpektovať a počkať.

Potom prišiel aj Šimon Peter, ktorý ho nasledoval, a vošiel do hrobu. Videl tam položené plachty aj šatku, ktorú mal Ježiš na hlave. Lenže tá nebola pri plachtách, lež osobitne zvinutá na inom mieste. Vtedy vošiel aj druhý učeník, ten, čo prišiel k hrobu prvý, a videl i uveril. Ešte totiž nechápali Písmo, že má vstať z mŕtvych. Potom sa učeníci vrátili domov.

Keď Peter vošiel do hrobu, videl tam položené plachty. Ale už to nie je sloveso pozorovať, ale **kontemplovat'** – vidieť s úžasom, reflektovať nad tým, čo všetci vidia. Tam sa začínajú premietat' všetky spomienky a slová ktoré Ježiš povedal. Začína vidieť trochu ďalej ako je

Šli teda, videli, kde býva, a zostali v ten deň u neho. Boli asi štyri hodiny popoludní. Jeden z tých dvoch, čo to počuli od Jána a nasledovali Ježiša, bol Ondrej, brat Šimona Petra.

len hmotná podstata, ktorá je overiteľná zrakom. Začína zohrávať svoju úlohu láska, ktorá ho spájala s Kristom a táto láska ho robí schopným vstúpiť do tajomstva. Nevidí len plachty, ale aj šatku, ktorá bola na hlave. Bola to šatka, ktorá sa ovinula okolo hlavy a tváre mŕtveho predovšetkým preto, aby držala zatvorené ústa mŕtveho. Táto šatka však bola zložená, resp. zbalená. Teda nie je použité to isté sloveso ako pri plachtách (položené – spľasnuté). Ale šatka akoby si zachovala formu hlavy Ježiša. Na tomto mieste dvaja učeníci začali mať tušenie, ktoré neskôr formuloval sv. Ján Chryzostom: „*Ak telo Ježiša ukradli zlodeji, tak určite by sa ho najskôr nesnažili zbaviť plachiet*“. Teda nezdržovali by sa rozbaľovaním tela a neposkladali by šatku s úctou na osobitné miesto.

V tomto okamihu vstupuje na scénu učeník, ktorého Ježiš miloval. Aj on vstúpil do hrobu a text po tretí krát hovorí o tom, že **vidí** a začína **veriť**. U neho sloveso vidieť je však v gréčtine **vidieť dovnútra tajomstva**. Pohľad ide hlbšie od toho čo overujú zmysly. Milovaný učeník začína veriť. Je to začiatok cesty viery. Uprostred znakov smrti sa začína tušiť víťazstvo života. Plachty a šatka nie sú dôkazy vzkriesenia. Sú to znamenia ktoré môžu byť interpretované rôzne. Cesta viery musí prejsť **cez tri spôsoby videnia**, aby bola autentická. Začína pri tom, čo je *overiteľné*, potom reflektuje, *žasne* nad tým čo vidí ale posledný krok nie je diktovaný racionálnosťou, alebo múdrosťou. Ide ďalej ale napriek tomu je obdarený zmyslom, logikou, dôvodmi ale predovšetkým láskou. Skutočná láska nikdy neodmieta rozumnosť. To by to bola poverčivosť, ale ide ďalej ako rozumnosť. Láska pozýva k ďalšiemu kroku. Preto viera nemôže byť založená iba na rozume. K viere sa prichádza rôznymi spôsobmi, pretože sa spája s láskou. Všimnime si taktiež, že učeník ktorého Ježiš miloval sa nesnaží presviedčať Petra. Je ticho – pretože viera má veľmi osobnú úroveň. Učeník číta fakty očami lásky.

Tieto tri osoby reprezentujú rôzne stavy duše kresťanskej komunity. Rôznymi spôsobmi každý svojím spôsobom môže prispieť k nájdeniu pravdy, ktorá sa medzi nami postupne zjavuje. Medzi nimi tromi Mária Magdaléna je prvá, ktorej sa Ježiš dá spoznať v plnosti svojej identity. Najviac miluje. ... Ona potom nehovorí že videla Ježiša, ale že videla Pána. Videla to, čo len láska dáva možnosť vidieť.

Autor: Fernando Armellini <https://www.youtube.com/watch?v=kEdb-fvEqCQ>

Preklad: ThLic. Mgr et Mgr Marek Iskra. Katechézy sú dostupné aj na stránkach <http://rodinabb.sk/liturgia-rodiny/>